

Pe un an . . . 10.— Ora
 Pe jumătate an 14.—
 Pe 3 luni . . . 7.—
 Pe o lună . . . 2.40
 Pentru România și
 străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franci.
 Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi Nr. 1/2

INSERTIUNILE
 se primesc la administrație.

Mulțumite publice și Lige
 deschisă costă șirul 20 B.
 Manuscrisurile nu se în-
 napoiază.

Revista noastră : „Pagini literare“.

Arad, 21 Decembrie.

Un vis împlinit. După multe chibzuințe și sfătuielile cărturarilor și oamenilor noștri de condei, s'a împlinit voința tuturor, visul nostru: o revistă literară. Mai bine de un an, de când a încetat apariția puținelor publicații de ordinul acesta aici la noi în Ardeal, în cele mai presante timpuri, în cari revistele literare trebuiau să fie făclia de veghe a expresiei actualității de o importanță capitală pentru neamul nostru.

Un popor și o națiune trăiește și se valorifică prin cultura sa, în vitalitatea acestei culturi prin care știe să se releveze. O națiune trează, conștie de valoarea ce este chemată să reprezinte, de care trebuie să țină seama dacă nu vrea să dispară în întunec este cultura sa bazată pe tradiții înăscute, calități viguroase, bogății etnice naționale culturale, moștenite pe urma secolilor de luptă, trudă și insufocabile în nici o împrejurare.

Neamul nostru a trăit și va trăi prin conștiința cu care va reuși să dea expresie culturai sale, cultură pe care va trebui s'o dezvoltăm, s'o îngrijim și să n'o mărginim la slabe pâlpări de luminări de ceară...

Paginile istorice pe cari le trăim în zilele de azi, dificultăți independente de voința noastră, a obștei române, ne-a dus făcliiile culturai, puținele reviste literare ce le aveam. Ni s'a luat un dram de hrană sufletească atunci când aveam cea mai mare necesitate să ne

astămpărăm nesațul culturii, setea după literatura noastră proprie, dată de ai noștri, ca o cheazăie neperitoare a culturai noastre naționale a tot binefăcătoare.

Se simția aceasta necesitate, deopotrivă la cărturarii noștri dela sate ca și dela orașe, la femeile și fetele noastre cari își treceau duminicile cetind versurile și nuvelele revistelor noastre. Și în deosebi în timpul războaielor de un an și jumătate nu ne-a fost dat să cetim și noi în limba noastră, pe pagini de reviste, schițele nesfârșit de duioase scrise de vre-un caporal fiu al munților noștri, luptând în țară străină. Preutesele și dascălițele noastre la fel cu intelectualii ce-și beau „șvarțul” obicinuit în cafenelele luxoase ale orașului și-au desfătat privirile pe chipurile eroilor întotdeauna streini ai revistelor săptămânale ilustrate străine, cari cu toate că și-au sporit paginile ilustrate, redând icoanele măcelului mondial, în nici un colțșor n'ai putut găsi răzând vre-un nume falnic de românaș erou, ori vre-un chip din miile șirurilor noastre ce-și varsă și ei sângele pentru patrie.

Străine au fost și vor rămânea pentru noi aceste publicații, cari își fac și ele serviciul netăgăduit. Răsfoindu-le însă, sufletul nostru nu era decât cuprins de o mâhnire și nostalgie, după slova, gândul și scrisul nostru.

Și iată, că acest vis măreț este o împlinire a zilei de mâne. Intelectualii noștri, acești factori păzitori ai expresiei culturai noastre naționale, cuprinși de prezenta necesitate mai actuală decât ori și când, înțelegând pe deplin rostul și importanța unei reviste literare în Ardeal, au isbutit să împliniască acest vis al tuturor Românilor de bine. Și dela anul

nou al nostru vom avea și noi aveau *Paginile literare*, o revistă a noastră, a națiunii, și a noastră a tuturor, cei cari ne vom încălzi la razele de lumină ale culturai răspândite în coloanele ei. Va apare sub egida și îngrijirea celor mai de seamă scriitori ai noștri din Ardeal, rămași cu noi în aceste vremuri de încercare grea ce bântue sufletele noastre.

Suntem fericiți să putem anunța acest fapt care avem adâncă convingere, că va umplea de bucurie inimile tuturor Românilor. Cu elocința isbucniților și a dovezilor mărturisite în atâtea rânduri, al interesului ce-l poartă cărturarii noștri dezvoltării culturale a neamului nostru, și astădată, luptând și reușind să învingă toate dificultățile impuse pe toate terenele, conduși de idealul deșteptării culturale, a obștei, uniți într'un singur gând, *cultura neamului românesc*, acest ideal conducător își va avea împlinirea în revista literară *Pagini literare*.

Atunci când suntem în fericita situație să putem anunța aceasta bucurie publicului și întreg neamului nostru, suntem de adâncă convingere că elanul de bucurie ce ne stăpânește sufletele va fi îmbrățișat cu dorința împlinită a întregii suflări românești din Ungaria și Ardeal. În coloanele revistei noastre își vor da întâlnire toți intelectualii înțelegători ai durerilor munților și văilor noastre și nu ne îndoim că operele lor de valoare vor fi și de aci înainte deliciul sufletesc al tuturor căminelor noastre. Toate timpurile istorice au dat talente mari, neperitoare și vorba „timpul face omul” s'a dovedit și astăzi în vigoarea acestui adevăr al tuturor istoriilor lumii. Minți luminate pe teren literar, artistic, talente strategice, poeți, nuveliști, apar în

Muzica la Români.

De Dr. G. Șorban.

(Urmare) (2)

Cari sunt însă notele acelu caracteristice, după cari putem judeca o compoziție dacă-i națională ori nu? Răspund în mod diplomatic: „Dacă e alcătuită în spirit național”.

Chestia aceasta merită să i se dea atențiune din partea Academiei pentru ca să stabilească un premiu cuvenit pentru deslegarea unei probleme grele ca aceasta. Căci problema nu ușor se desleagă.

La noi, cu muzica națională în mod științific, cu metoda comparativ cu adunarea, centralizarea documentelor încă nimeni nu s'a îndeletnicit.

D. M. Mărgăritescu a scris în „Muzica” sa (ce pagubă că a încetat această revistă bună, care promitea a fi tot mai bună și mai interesantă!) un articol despre muzica românească, dar, vai! articolul, de altfel interesant, deși autorul vroi să stabilească și gamele românești, ne-a rămas dator cu caracterizarea în fond a muzicii românești.

Opul lui Otto Wagner „Das rumänische Lied”, notițele anonimului „Recueil de danses et d'airs valaques” sunt insuficiente, naive și de multe ori neadevărate. Cu folkloristica muzi-

cală română la noi s'au ocupat mulți, dar insuficient. Congresul etnografic dela Paris a enunțat, că numai cântecele culese cu fonograful sunt a se socoti de autentice. Astfel dar neamintind unele colecțiuni provinciale colecțiunea lui Vulpean et consortes nu sunt de luat în seamă. Colecțiunea lui Brediceanu e particulară. Colecțiunea profesorului de conservator din Budapesta Bartók Béla editată din partea

Academiei Române corespunde recerințelor generale, dar după modesta mea părere nu corespunde exigențelor românești. În muzica noastră — să recunoaștem cu d. Enescu — sunt elemente slave, turcești și ungurești. Elementul slav se relevează în melodie, cel turcesc în gamă, cel unguresc cu deosebire în ritm. Scrutând melodiile după oarecare sistem, după provincie, colonizări, imigrări etc. spre a produce un folos adevărat trebuie să ai cunoștința suficientă a limbei, istoriei, datinelor, ceea ce d. Bartók, de altfel persoană distinsă, nu le are.

Ar fi multe chestiuni de scrutat, deși isvoarele sunt cam puține și nesigure.

Cronicarii noștri nu ne prea dau deslușiri. Știm din scrisorile lor, că Românu, ca și astăzi, a cântat bucuros întotdeauna. Dar, de pildă, ce și cum au cântat lăutarii lui Mihaiu Viteazul, nu ne spun.

Principele D. Cantemir, fire aleasă, obser-

vator admirabil a scris o carte despre muzica turcescă. Ce păcat însă că n'a scris una și despre cea românească! În „Descrierea Moldovei” (București, 1875, tomul II pag. 170) descriind ceremoniile curții domnești a Moldovei pe la începutul veacului al 18-lea, vorbește de corul cântăreților Moldoveni și grecești cari cântau în strana dreaptă și altul în strana stângă. Nimic mai mult.

Nu-i exclus, că scrutăriile pela bisericile noastre ar scoate la iveală multe lucruri interesante, căci fapt e că melodia veche bisericască s'a identificat cu melodia națională („Trei crai dela răsărit”; „Nunta din Cana Galilei și alte cântece de stea, păstrate prin bibliotecile unor mănăstiri românești (Doljești). (Vezi eminenta carte a arhiereului Nifon N. Ploșteanu: „Carte despre muzica bisericască”, București 1902, un op distins din toate punctele de vedere.)

Dar să trec la schițarea vieței noastre muzicale.

La noi cultivarea muzicii naționale se începe pela mijlocul secolului trecut. Moldova, Muntenia, Bucovina, Transilvania și Banatul desvoaltă fiecare un progres particular până în ziua de astăzi, foarte puțin influențat unul de altul.

În Moldova Negruzzi în „Păcatele tinere-

Numărul popular pe 1 an 4 cor.

Prețul unui exemplar 10 fileri.

furtunile puternicelor evenimente cari s'guduie lumile.

Un Veresciagin, un Teodor Koerner, un Petöfi, o Jeanne D'Aarc, n'ar fi dat cele mai geniale capod'opere ale lor dacă nu trăiau timpurile istorice din care și-au stors cele mai sublime subiecte. Răritele noastre rânduri s'au adaos și ele cu talente mult promițătoare, nume pe cari le întâlnim adeseori în partea literară a foiletoanelor ziarelor noastre cotidiene. Aceste talente validitate ca o reală expansiune a talentului ce-și glăsuește notele în acordurile sbuciumărilor de azi, sunt atâtea garanțe sigure a grupării unitare a culturii noastre naționale. Uniți sub drapelul lozincei „prin noi înșine”, lozincă conducătoare și stăpânitoare ai celor ce-și înțeleg înalta misiune astăzi mai dinadins impusă decât ori când altă dată.

În viitorul apropiat, vom avea deci și noi revista *noastră literară* cu scrisul care ne va procura clipe de înalte revelații sufletești, în limba noastră strămoșească, din peana celor mai aleși cărturari. Literatura de senzație actuală a revistelor străine de ordin prea puțin superior răspândită în toate clasele sociale, va fi înlocuită în viitor cu strofele poezilor și a scriitorilor noștri de valoare. Și este o datorie imperioasă a tuturor Românilor din Ungaria și Ardeal să sprijinească aceasta expresie a culturii noastre naționale și revista cu paginile ei bogate de netăgăduită valoare literară, să împodobească toate căminurile, în care sună graiul limbii noastre strămoșești. Nu ne îndoim că și în zilele istorice de azi publicul nostru atât de inteligent și înțelegător va da din toată inima sprijinul său acestei reviste literare, la care muncind cu toții s'o facem să devie mândria noastră în interesul căreia uniți să ne simțim.

Când suntem solia prevestitoare a îndeplinirii acestui vis nutrit de mai bine de un an, nădăjduim că are să întimpine aceeași simpatie generală și uniți într'un singur glas suntem fericiți de a fi putut întruchipa dorința vie a necesității intelectuale naționale.

Dr. Iosif Blaga.

Noul director al liceului din Brașov.

Arad, 21 Decembrie.

Prin moartea neașteptată a valoroasei personalități Virgil Onițiu, postul de director al liceului brașovean rămăsese vacant. Primim acum informațiuni din Brașov că cu acest post este încrezut distinsul și popularul profesor Dr. Iosif Blaga, care funcționează de 24 de ani în serviciul liceului nostru.

Postul de director al liceului și școlii reale rom. gr.-or. din Brașov este dintre acele împreunate cu mai multă răspundere în viața publică românească dela noi, și cursul vertiginos al evenimentelor internaționale nu ne poate abate atenția dela un fapt de atâta importanță în situația noastră internă.

Când delegațiunile școlii centrale din Brașov, întrunite Vineri, sub președinția dlui Dr. N. Vecerdea, își dau voturile în unanimitate pentru Dr. Iosif Blaga, ele n'au numai asentimentul profesorilor cari l-au candidat în unanimitate, ci și al marelui public românesc. Dr. Iosif Blaga este dintre forțele didactice ale liceului nostru cea care numără mai mulți ani de serviciu, colaborând cu prețioasele calități de educator la înflorirea liceului, ce-și trăiește cea mai strălucitoare epocă. Dintr'un respect colegial întemeiat a fost candidat de profesorii liceului, căci cel care are atâta experiență, și se învrednicise totdeauna de prietenia regretatului Onițiu de care era consultat în toate afacerile de deosebită răspundere, în mod natural trecuse dela decedarea lui Onițiu în considerația colegilor ca un conducător, director, iar decretarea oficială din partea autorităților noastre a fost ca o consacare a acestei stări de spirit.

Dr. Iosif Blaga este unul dintre educatorii noștri de competență și are merite în literatura noastră didactică. Cărțile d-sale sunt manuale de școală și împodobesc bibliotecile intelectualilor. Activitatea aceasta publicistică, apoi polemice susținute cu atâta avânt în apărarea unor anume teze, conferințele cari tradau orizonturi largi de vedere și destăinuiau frumuseți de neaoș limbajiu românesc, l-au făcut iubit,

popular, de aceea d. Dr. Iosif Blaga are un asentiment general al lumii românești când este încrezut cu postul de director al liceului brașoveanesc.

N'avem decât să felicităm pe colegii de profesură, Eforia școlară, delegațiunile școlare pentru că s'au pronunțat unanim pentru Dr. Iosif Blaga. Când deci d-sa ocupă postul nou are o încredere unanimă a tuturor celor ce îngrijesc de destinele școlii noastre brașovene, și a obștei. Cucerirea încrederii acesteia largi, este semnul vădit al ascendentului social de care se bucură d. Dr. Iosif Blaga.

În situația noastră internă ocuparea postului de director al liceului din Brașov ia proporțiile unui eveniment, și când evenimentul mulțumește cercurile tuturor intelectualilor noștri, deci se desfășură în chipul cel mai nimerit, avem dreptul să nădăjduim că soarta conducerii și învățământului la primul nostru mare institut de educație în spirit genuin românesc, este încredută celui mai chemat, să continue activitatea lui Onițiu. În misiunea ce o îndeplinește avem speranța că d. Dr. Iosif Blaga va fi tot atât de vigilent director și educator ca antecesorul său.

D. director Dr. Iosif Blaga, distinsa personalitate didactică brașoveană, primească felicitările noastre călduroase!

Deschiderea saborului croat. Ieri, Luni, s'a deschis a doua sesiune dela izbucnirea războiului, a saborului croat. Ședința a fost prezidată de *Pera Magdici*, care a pus la ordinea zilei proiectul de indemnitate.

În vederea deschiderii saborului au ținut conferințe atât *coalitia unionistă* cât și *partidul autonom*. În conferința *coalitiei unioniste*, prezidată de contele *Frideric Kullmer* membrii croați ai camerei ungare au raportat despre rezultatul tratativelor urmate în Budapesta, mai cu seamă despre fazele chestiunii emblemei și a steagurilor. Partidul s'a împăcat cu hotărârea ca în chestia emblemei mici să decidă comisiunea regnicolară. Partidul autonom a hotărât că se mulțumește cu mărturisirea din nou o punctului de vedere constituțional și având în vedere situația de războiu, nu va tulbura pacea internă iar împotriva proiectelor guvernului provincial nu va începe nici o luptă în parlament. „Corespondența croată” anunță că după trei ședințe saborul va lua vacanță de 8 zile.

țelor” scrie de un D. Herffner care „a alcătuit o uvertură dintr'un cântec de danț” „căreia nici armonie, nici originalitate nu-i lipsește. „D. Rujički a pus pe note pentru piano-forte o colectie prea nimerită”.

Posedă oare cineva aceste încercări de transpoziție, anevoie cred. Numele mai sus amintite sunt nume necunoscute în istoria muzicii. Purtătorii acestor nume vor fi fost dintre industriașii artei muzicale cari și-au încercat norocul în Orient. Reaflarea acelor opuri prin urmare n'ar avea deosebit interes cultural. În Moldova s'a strecurat o familie muzicală: Caudella, unul dintre ei a gustat mai multă vreme ospitalitatea magnaților în Transilvania (Kazinczy Ferencz, Erdélyi levelek Nr. XXVI). Mai apoi această familie distinsă s'a așezat definitiv în Iași. Francisc Caudella, tatăl distinsului Eduard Caudella autorul operei „Petru Rareș” — deveni profesor de pian al copiilor marelui logofăt Costăchel Sturdza Scheianu, iar în anul 1861 director la Conservatorul din Iași. Compozițiile lui ocazionale („Imn național”, „Marș triumfal”) au rămas necunoscute. Cu mult mai roditoare fu activitatea fiului său Eduard Caudella.

Acest doyen venerabil al muzicii românești avu o influință binefăcătoare asupra dezvoltării artistice din România. Profesor și multă vreme director al Conservatorului de muzică din Iași, a dezvoltat timp de mai bine de 40 ani o activitate multilaterală ca dirigent, solist, peda-

gog și compozitor. Spațiul mărginit nu-mi permite să intru mai temeinic în aprecierea acestei distinsse persoane. Sper că va veni vreme și pentru aceasta. Amintesc numai în treacăt că a lucrat mult și pe un teren vast. Operă („Petru Rareș”), operete, cântece de coruri, muzică de cameră, piese de pian, violină (un concert i fa cântat în anul trecut în Iași E-nescu).

Alexandru Flechtenmacher (1823—1898), sas de origine, dar crescut în spirit românesc, lucra foarte mult pentru muzica națională. Ca director și profesor al Conservatorului din Iași (1864) dezvoltă o viață rodnică. El compuse o mulțime de vodeluri, toate cu muzica națională, cunoscuta „Hora Unirei”, uvertura națională moldo-română etc.

Gavril Muzicescu, spirit practic și eminent conducător de cor încă își are meritele sale bogate. Corurile lui se cântă și pe la noi. Astăzi Conservatorul din Iași e un centru de cultură muzicală. Institut care se luptă încă cu multe neajunsuri (bunăoară audițiunile cu piese de orchestră fără ajutor străin îi sunt imposibile) dar institut care a produs deja mult.

Corul mitropolitan din Iași e un bun cor, precum și ieșanii sunt însuflețiți pentru muzică.

Titu Cernea (autorul dicționarului de muzică) în mai multe rânduri încearcă să editeze o revistă muzicală (ca și Mureșanul nostru cu „Muza română”). „Arta” apare în 1883 și 1894.

T. Burada scrie și agitează pentru muzică. Culege foarte multe date interesante cu privire la viața muzicală a poporului românesc.

În București Ioan Andrei Wachmann în 1835 debutează cu „Triumful amorului”, compune nenumărate piese ocazionale cari însă n'au lăsat urmă adâncă în literatura noastră muzicală.

Teatrul național din București fu inaugurat în 1853 cu opereta „Zoe”, scrisă de dânsul, care până la moartea sa (1863) dirija orchestra aceluși teatru.

Fiul său *Eduard Wachmann* (1836—1903) ocupă un post de profesor de pian la Conservatorul nou înființat (1864) al cărui director deveni în 1870. Meritul lui principal este *introducerea concertelor simfonice*, un ce necunoscut până atunci în București. Un avânt puternic luă muzica sub patronajul însuflețit al poetei regine Carmen Sylva, care cu sufletul ei cald pentru tot ce e frumos, deveni un adevărat apostol al muzicii românești. În 1868 se înființează o nouă „societate filarmonică” compusă din principesele Alexandrina Ghica, Ioan Ghica, Știrbey, dnele Lucia Negri, Maria Cantacuzino, dnii A. Cantacuzino, D. Sturdza etc. Domnitorul contribuiește cu 300 galbeni pe an și tânăra societate dă în decurs de 40 ani peste 170 concerte cu peste 300 opuri clasice și moderne. (Va urma).

România — neutră până la primăvară?!

România nu va lupta alături de Ungaria. — Descoperirea unui senzațional complot politic în București. — Se intenționa un atentat contra dlui I. Brătianu, E. Costinescu, N. Filipescu și Take Ionescu? — Impăcare între dnii miniștri E. Costinescu și V. Morțun. — Un diplomat rus la București. — Plata taxelor de export a celor 50.000 vagoane. — Intrevedere între dnii I. Brătianu și Titu Maiorescu. — Tratatative româno-bulgare.

Arad, 21 Decembrie.

Intr'o lungă corespondență datată din Sofia, d. A. Adorján, trimisul special al ziarului „Az Est”, vorbind despre atitudinea României în actualul războiu european între altele spune următoarele:

„În România se urmărește cu o deosebită atențiune acțiunea balcanică și în special atitudinea Bulgarilor, despre cari se crede, în cercurile bucureștene, că încep să tragă cu ochiul spre Cadrilater.

Actualmente României îi stau deschise două căi: sau se alătură puterilor centrale, sau rămâne și pe mai departe în strictă neutralitate. O atașare la gruparea Înțelegerii acum nu mai e posibilă, întrucât în cazul acesta România ar comite o sinucidere.

Dar intervenționistii români tot mai cred într'o învingere de partea Înțelegerii și ei nu vreau să se împace cu gândul că actualul războiu european s'ar putea termina fără o mărire teritorială a României.

Afară de câțiva pușini politicieni prevăzători, în România nimeni nu se gândește azi la o alăturare a României de partea puterilor centrale. Iar aceasta nu numai pentru motivul, că în România se gândesc cu ură la posibilitatea unei cooperări cu Ungurii, ci și pentru aceea că populația română în majoritatea ei și-a sugerat ideea că, chiar dacă ar și învinge puterile centrale, Rusia ar fi slăbită numai pentru un deceniu.

Ungaria și Austria sunt condamnate să piară.

Această convingere într'atât s'a impunerit în România, încât ea nu poate fi clătinată nici de evenimentele de pe teatrele războiului și nici de situația politică. Ba mai mult, ei nu s'ar lăsa ademeniți nici în cazul dacă li s'ar îmbia Basarabia pe făruri.

În consecință, situația României devine tot mai clară: ca să vină contra noastră, aceasta în prezent este imposibil, iar ca să meargă cu noi este absolut exclus. Rămâne deci singura cale: neutralitatea.

Deci, România va întârzi să ia o hotărâre cel mult la primăvară, sau și mai târziu, adică atunci când pe teatrul de războiu se va produce în mod definitiv o nouă schimbare decisivă”.

Vorbind despre situația Greciei și în special a României, ziarul otoman „Osmanischer Lloyd” scrie următoarele:

„Situația economică și topografică a României asigură acesteia o rezistență mult mai eficace decât Greciei, a cărei coaste sunt expuse unui atac al inamicului și care totodată este avizată la un import de alimente.

Atitudinea statelor balcanice se conformează succeselor militare, iar deoarece aceste succese le-au obținut puterile centrale, faptul acesta a întărit mult într'o anume direcțiune și politica României.

Dela primul moment primul-ministru Brătianu n'a fost filo-german. El este un bdr-

bat prudent și un mare patriot, care a considerat de o soartă rea mergerea României împotriva puterilor centrale.

Brătianu a reușit — cu puține excepțiuni — să câștige și pe ceilalți colegi ai săi din guvern pentru politica sa.

Viguroasa ofensivă a puterilor centrale în Serbia a îndemnat guvernul român să rămână deocamdată pe lângă politica de neutralitate.

Organizarea și pregătirea armatei române se face cu o mare febrilitate.

Pentru contrabalansarea concentrărilor rusești din Basarabia guvernul român a dat ordin pentru închiderea Dunărei, cu mine, deoarece bine știe România că Germania nu va manifesta față de România o atitudine atât de conciliantă ca față de Grecia.

România vrea să se întărească, pentru ca să nu cadă jertfă neputinței sale. România avea teamă de Ruși, cari au invadat adeseori în Moldova, dar nimicirea armatei sârbești a făcut să-i dispară această teamă.

În orice împrejurări, România e hotărâtă să-și apere neutralitatea chiar și cu arma.

Din București ni se comunică următoarea știre senzațională:

— Poliția Capitalei a arestat ieri dimineață trei indivizi suspecți, cari atrăseseră de câteva zile atenția prin alurile lor misterioase.

Neputând obține dela ei lămuriri suficiente asupra rostului lor în Capitală, și pusă pe gânduri de faptul că găsise asupra lor suma de 80.000 lei în aur, poliția s'a decis să facă o percheziție în camerele pe cari aceștia le ocupau la hotel „Dacia”.

S'a descoperit acolo o cantitate considerabilă de substanță care — după toate aparențele — pare a fi materie explozibilă.

Substanța găsită în geamantane a fost confiscată și trimisă spre analiză la pirotechnia armatei.

Imediat poliția a început o anchetă riguroasă, care se ține în cel mai strict secret.

Se crede că acei trei arestați aveau intenția să comită un atentat.

Ziarele bucureștene afirmă că complotul ar fi fost îndreptat în contra d-lor Nicu Filipescu și Tache Ionescu în primul loc — și incidental și în contra dlor I. C. Brătianu și E. Costinescu.

Natural nu se poate încă afirma nimic precis asupra intențiilor misterioșilor indivizi. Singurul lucru care e în afară de îndoială e că denunțul complotului a fost făcut poliției de d. Nicu Filipescu.

Relativ la această afacere care a produs o mare agitație în cercurile din București, ziarul „Viitorul”, oficiosul guvernului român publică următoarea informațiune:

— Mai multe ziare au dat amănunte senzaționale în privința descoperirii unui pretins complot.

Cea mai mare parte din faptele relatate de contrații noștri sunt inexacte. Singurul lucru adevărat este descoperirea la domiciliul a doi români din Ungaria, a unei mici cantități dintr'o substanță ce pare a fi explosiv și care a fost trimisă la analiză.

Afacerea fiind în curs de instrucție, nu se pot da deocamdată alte amănunte”.

Ziarul „Naționalul” anunță că raporturile personale între dnii miniștri E. Costinescu și V. Morțun, cari au fost întrerupte mai multe luni, au fost reluate la ultimul consiliu de miniștri. D. Morțun, recunoscându-și vina, a întins cel dintâi mâna dlui Costinescu, de față fiind și d. Ion Brătianu în casa căruia se ținea consiliul.

Ni se anunță că fostul ambasador al Rusiei, la Viena, Șebeco, — a sosit la București, unde va rămâne câteva zile.

Ziarele românești dau mare importanță acestei vizite a diplomatului rus în România.

Ziarele oficioase din București anunță că d. Emil Costinescu, ministru de finanțe, a refuzat categoric să admită ca plata taxelor de export pentru cele 50.000 de vagoane de cereale, pe cari sindicatul austro-german vrea să să le cumpere, să fie făcută altfel decât în aur, chiar în țară.

D. ministru de finanțe a admis însă să se țină seama de diferența de agiu și să se stabilească un agiu fix.

Ni se telegrafiază din București că alături la Senat d. prim-ministru I. Brătianu a avut o lungă întrevedere cu d. Titu Maiorescu.

Cetim în ziarul comercial „Argus” din București: „În vederea reluării tranzitului mărfurilor bulgare aflate în porturile noastre, ca și pentru aranjarea expedierii mărfurilor românești aflate în portul Salonic, peste 3—4 zile va avea loc o conferință între delegați ai căilor ferate bulgare și direcțiunea generală a căilor ferate române.

Se speră că se va putea ajunge la o înțelegere, în sensul ca guvernul bulgar să accelereze pe toate căile, transporturile mărfurilor noastre aflate la Salonic.

Numai ajungându-se la o astfel de înțelegere guvernul român va permite transitaerea mărfurilor bulgare pentru puterile centrale, ca și a mărfurilor sosite transit pentru Bulgaria, din Austria și Germania”.

PENTRU „ALBUMUL DECO- RAȚILOR ROMÂNI”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” grabnic fotografiile vitezilor noștri și informațiile necesare (locaș noștrii, regimentul, vârsta și faptele răsplătite cu medalia respectivă

Din camera magnaților.

Discursul contelui Ștefan Tisza despre sfârșitul războiului.

Budapesta, 20 Decembrie.

Toate proiectele din ședința de azi a camerei magnaților s'au primit fără discuții. Numai indemnitatea a produs discuții. Contele Aladár Széchenyi a debătut germanizarea școalelor medii. Se închină în fața culturii germane, dar nu suferă germanizarea școalelor. Pretinde dreptul de vot. Baronul Felix Gerliczy, cere ministrului de agricultură lămuriri referitoare la mai multe dispoziții de ordin economic.

Ministrul de culte *Bela Jankovich* reflectând la vorbirea lui Széchenyi, declară că propunerea limbii germane este foarte importantă și din punct de vedere național. Prin cunoștința limbii germane, copiii noștri vor susține legăturile cu străinătatea. Este de părere că *instrucția intensivă a limbii germane este o necesitate. Propunerea ei să se înceapă în clasele dintâi ale școalelor medii. N'are nimic împotrivă, în locul limbii grecești să se propună o limbă de naționalitate.*

Contele *Robert Zselénszky* la apărarea marilor proprietari în fața acuzei că ei sunt vinovați pentru scumpete. Condamnă dreptul de vot care nu produce decât corupție. Contele *Rafael Zichy* amintește mortalitatea copiilor. Ministrul de interne *Ioan Sándor* declară că guvernul se nizuște și va lua toate măsurile în interesul acestei chestiuni.

Contele Ștefan Tisza se scuză că fiind răgușit nu poate răspunde la chestionările oratorilor. Guvernul este conștios de toate datoritățile sale mari și sfinte. Fără deosebire de naționalitate, religie și vârstă, națiunea a dat atâtea mărturii strălucite de vitalitate dovedite prin fapte, încât guvernul are îndatorirea să susțină și valorifice această vitalitate a națiunii. Nu noi am provocat războiul, îl vom continua însă cu energia de până acum, în convingerea care va înfrăși gloria cu drapelul nostru. La întrebarea, cât are să țină războiul, noi nu putem răspunde decât aceea, să fie întrebați cei cari l-au provocat. Vom urma războiul până când nu avem garanția siguranței patriei noastre. Il vom continua până când dușmanii noștri vor recunoaște, că toate nizuințele nu sunt decât vărsări de sânge fără rost. Dușmanul poate și astăzi că nu-și ajunge scopurile. Sunt mari jertfele noastre, sunt nelimitate însă pierderile celor cari au pierdut războiul. Națiunea rezistă și de aci încolo. Cere primirea proiectului.

Toate proiectele s'au primit cu unanimitate.

Primatele *Ioan Csernoch* propune să se adreseze regelui felicitare de anul nou. S'a primit cu aclamări entusiaste. Proxima ședință a casei magnaților se va ține la 4 Ianuarie.

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 20 Decembrie. — Se comunică dela cartier general:

Pe frontul rus: Nici un eveniment de importanță.

Pe frontul italian: Pe întreaga linie de războiu activitate artileristică care a devenit mai vehementă pe sectoarele dela Chiase și pe teritoriul Col di Lanai.

Pe frontul sudostic: Trupele generalului *Kövess* au ocupat cu asalt tranșeele bine întărite dușmane dela curbătura Tarei, la Godușa și spre sudvest de Bjelopolie. La nord de Berane, în luptele de lângă Tara am luat pradă de războiu 3 obuziere, 2 tunuri sistem vechiu și 1200 puști.

Berlin, 20 Decembrie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: Obuzierele noastre dela malul mării au gonit monitoare dușmane cari au bombardat ieri d. a. Westende. Afară de activitate artileristică trupele noastre au efectuit mai multe explozii reușite. O diviziune aviatore a noastră a atacat teritoriul *Poperinghe* în care se întâlnesc mai multe comunicații principale dușmane. Lângă *Brügge* am împușcat un biplan englez, personalul a murit.

Pe frontul oriental: Situația neschimbată.

Pe frontul din Balcan: În luptele din nordostul Tarei după cum se anunță, am luat pradă de războiu 3 obuziere și două tunuri de campanie. La *Maicovaț* trupele austro-ungare au dat ieri lupte reușite. Au făcut mai multe sute prizonieri. Din armatele germane și bulgare nu este nici un comunicat.

Constantinopol, 20 Decembrie. — Se comunică dela cartierul general turc: De ieri încoaci pe frontul dela Dardanele se dau lupte extrem de violente. La *Anaforta* și *Ariburnu* trupele noastre au intrat în ofensivă generală. La *Sed-il-Bahr*, dușmanul a răspuns printr'un contraatac, pe care l'am respins cauzându-i groaznice pierderi. Am ocupat însemnate puncte dușmane. În așteptarea ofensivei, bravii noștri soldați sunt în cea mai perfectă dispoziție. În scurt timp la *Ariburnu* și *Anaforta* nu se vor mai găsi decât cadavre dușmane. Comunicatul întregitor al Agenției Millî este următorul: La *Anaforta* și *Ariburnu* am înfrânt dușmanul cu desăvârșire și l'am forțat să se retragă. La *Ariburnu*, soldații noștri au ajuns la malul mării. Am luat enormă pradă de războiu. Negura deasă a dat dușmanului posibilitatea retragerii, fără să fi lăsat în urmă mulți prizonieri.

Lectură românească.

(Sfârșit.)

Recomandăm — după memorie — cărțile următoare, ca unele cât se poate de potrivite pentru zilele de azi. Să se trimită cât mai multe dela particulari, librării și biblioteci de ale noastre: *Coșbuc:* Războiul nostru pentru neatarnare, Povestile unei coroane de oțel, Pe pământul Basarabilor (Bibl. Steaua) și Cântece de vitejie. *Dr. I. Lupaș:* De demult. *Alexandri:* Ostașii noștri, *Bolinteanu:* Legende istorice, *Goga:* Poezii alese (B. „Astrei”), *Nenițescu:* Pui de lei, *Dușescu-Duțu:* Avem cu ce să ne mândrim („Steaua”), *Șincăi:* Din cronica lui (B. p. t.), *Ispirescu:* Isprăvile și viața lui *Mihai V.* (B. p. t.) *Cartea soldatului*, ce apare la Brașov, unele cărțile ist. din Bibl. pop. a *Minervei*, chiar și Ist. pentru pop. rom. alui *Iorga* o vor înțelege-o mulți dintre soldați. Deasemenea se așteaptă și următoarele cărți: *T. Bogdan:* Ștefan cel mare, balade și legende; *Nichita Balica* (B. „Foi Pop.”), *Pintea Viteazul*, *Gruia I. Novac*, *Alexandri:* Cântece bătrânești, *Barac:* Arghir și Elena, apoi balade populare și legende istorice, cântece haiducești, *Alexandria*, poezii din războiu etc. De ar trăi azi pribeagul idealist *G. Cârțan*, ar ști scoate cele mai instructive cărți naționale

din desagii lui totdeauna plini Noi împărțim soldaților de multe ori cărți, așa de *incolor* și așa disputabile, ca să impunem baremi cu numărul *milor* desfăcute.

Toate cărțile și ajutoarele se pot trimite direct la adresa „Comitetului de caritate al coloniei române vieneze”, care a dezvoltat o activitate frumoasă până acum și e pe cale să-și lărgască tot mai mult cercul de activitate. După cum știm, faptul că acest comitet de ajutorare e pus sub tutela „Capei române gr.-or. din Viena” — nu-l împiedecă de a fi al *tuturor* Românilor din monarhie și de a-și estinde activitatea și asupra spitalelor din Ungaria, cam trecute cu vederea până acum. (E un simptom caracteristic al vremilor de azi, că în Ardeal nu s'a putut înființa până acum un comitet de ajutorare așa de necesar: „Astra” ar fi fost cea mai chemată să caute și să afle modalitățile.) Am înțeles, că se vor trimite în viitor mai multe cărți și ziare ca până acum, pe câmpul de război. Deslegarea cea mai fericită e să se trimită aceste transporturi la adresa preoților militari români ale căror adrese se pot afla ușor. — Preoții militari din Viena ar fi chemați să facă parte din comisia permanentă, ca unii, cari vin mai des în contact cu răniții și cunosc apriat trebuințele și situația.

În sfârșit de ce nu ne-am gândi și interesa și de soartea prizonierilor români din *Basrabia*, *Sârbia* și *Macedonia*, aflători în lagărele monarhiei, trimițându-le cărți de rugăciuni etc. cu litere cirile, ce le-am căpăta dela preoții noștri, cum și alte cărți de lectură. Mă gândesc la „Calendarul” cirilic dela *Sibiu*, încetat acum câțiva ani și panegirizat într'un foileton duios de *Al. Ciura*. Pe lângă o faptă caritativă, am îndeplini și o operă culturală românească cu consecințe cât mai îmbucurătoare. Pe de altă parte ne place a crede, că frații din țară în o situație mai favorabilă, n'au uitat să se îngrijească de prizonierii noștri din *Rusia*, *Italia* etc., trimițându-le mai ales lectură românească corespunzătoare, de care se vor bucura mai mult, decât de eventuale mici ajutoare bănești, ce li se împart prinlegație. După cât știm, d. N. *Iorga* a vorbit în acest senz în parlament.

Pentru împlinirea cu succes a tuturor necesităților mai sus înșirate avem lipsă înainte de toate de concursul viu al societății românești, de sprijin continuu cu bani și cărți de cetit *potrivite*, și atunci ne vom putea aștepta la o activitate mai intensă, binefăcătoare, conștie și cât mai românească în spirit a comitetelor existente — o muncă demnă de renumele ce ni-l câștigă eroii noștri, cari simt și luptă și lucră pe orice teren românește din instinctul de rasă, pentru păstrarea numelui mândru și vitejesc, nu de dragul cutărilor decorații...

Să sprijinim cei de acasă pe eroii noștri, potolindu-le setea după carte românească, românească și în spirit, nu numai după limbă. Prin asta îi hrănim sufletește așa cum ei doresc, și cum trebuie să o dorească toți — fie români, fie străini — cari țin la păstrarea și desăvârșirea virtuților militare a celor mai excelenți soldați, admirați cândva și de un *Napoleon*.

Până acum nu s'a făcut deajuns în privința asta din partea societății românești.

PENTRU „CARTEA DE LAUR ROMÂNEASCĂ”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” orice act, dovadă de vitejie
:: :: săvârșită de eroii noștri. :: ::

Avem oare motiv să aducem învinuiri? Suntem de fapt nepăsători de soarta soldaților români — cum ar fi aplicați să creadă unii — ori dacă nu putem? Dacă e cazul din urmă, atunci de ce n'am fi deschiși, mărturisind pe față, că nu ne stă în putință să facem multe pentru luptătorii noștri.

Vom mărturisi că n'avem cărți multe și bune de cetit în Ardeal, că cele tipărite în alte părți nu le prea putem împărți ori nu îndrăznim să le dăm soldaților că de aiurea nu mai putem primi, că avem din toate puține de tot, că suntem abătuți și frânți sufletește, că la noi sunt acum codri verzi de brad și câmpuri de mătăasă și așa mai departe. Și dacă e adevărat aceasta, atunci, credem, că e fără rost să mai apelăm continuu la nație, să arătăm lumii că *putem* și că lucrăm cu active pentru soldații în carele pompoase și sunătoare a comitetelor de ajutorare.

De multe ori ne dăm seamă, că este și un anumit sgomot, produs în mod artificial pentru aparență și pentru mulcomirea credulilor, de fapt însă în măduva lucrurilor vedem realitatea în o tragică vacuitate. Așteptăm deci rezultatul apelelor continue și răsnetul la chemarea dlui Simbad. Dacă societatea românească nu se va mișca nici de astădată, vom ști și ne vom da bine seama, că Ardealul nu vorbește. Ardealul a amuțit.

E posibilă o revoluție în India britanică?

— O vizită la familia lui Rabindra Nath Tagore. —

Arad, 21 Decembrie.

Danezul Johannes Poulsen, colaboratorul ziarului „Politiken” din Copenhaga a făcut o călătorie prin India britanică și cu acest prilej a vizitat și familia lui Rabindra Nath Tagore, căruia, după cum se știe i s'a conferit în 1913 premiul Nobel pentru literatură.

În cartierul „obscur” din Calcuta, în cartierul adevărat bengalez există o stradă, denumită Tagore Lane. În strada aceasta locuiește cea mai cu nume familie de artiști din India și în general a întregului Orient: celebrul poet indic, Rabindra Nath Tagore și cei doi veri primari ai lui dintre cari unul e Anarabindra, cel mai mare pictor al Indiei, creatorul renesansului indic, iar celalalt nu e nici poet, nici pictor, ci trăește retras, fără sgomot, el e sfătuitorul și criticul familiei, iar după părerea celorlalți Tagore e cel mai mare artist dintre membrii familiei Tagore. Aci trăesc și părinții lor, uncheșii, mătușele, copiii lor, servitorii familiei și învățăceii lui Anarabindra.

Casa Tagoreștilor e un palat zidit în stilul vechiu indic cu colonadă, încunjurat de grădini cu palmieri și roze.

„În grădini se auzeau strigătele și jocul copiilor. În grădină erau toți copiii familiei, în număr destul de mare, în tufișurile de palmieri și tamarinzi. Femeile, soțiile lor nu le-am văzut și nici nu le-am putut vedea nici mai târziu, nu pentru că n'aș fi dorit să le văd, ci pentru că „nu sunt vrednice de societatea bărbaților”.

În grădină erau și învățăceii lui Anarabindra, indigeni tineri și svelți cu picturi și statue în fața lor. De o parte era un mare atelier artistic. Aveam impresia că mă găsesc în școala de pictură a lui Tintoretto sau Tizian din vechile palate din Florența sau Veneția”.

Servitorimea, conform tradițiilor poporului indic, umilă, a întâmpinat pe oaspeții străini închinându-se adânc și i-a condus prin un vestibul cu coloane înalte în chilia de lucru a lui Anarabindra, o chilie pompoasă încunjurată cu colonade, plină cu lucruri de artă chineze și indice.

Rabindra Nath Tagore nu era acasă și oas-

peții au fost întâmpinați de cei doi veri ai poetului.

„Erau bărbați de o statură înaltă cu fața de culoarea poporului indic și purtau o tunică albă lungă, iar peste aceasta o manta de culoare galbenă. Pictorul era desculț, iar fratele lui purta pantofi de culoarea aramei roșii cu ciocuri la deal. Fața lor e frumoasă și vioaie, privirile lor inteligente, iar mâinile lor lungi și subțiri de culoare brună. În îmbrăcămintea lor de mătăasă, pompoasă, păreau a fi doi din cei trei crai dela răsărit”.

Conversația a decurs în limba engleză, luând parte la ea mai mult pictorul, câtă vreme „fratele său ședea liniștit privind atent cu ochii lui negri și gânditori”. După obiceiul indic își îmbiau oaspeții cu un rachi de orez, grozav de tare și de culoare întunecată.

S'a conversat despre India, despre războiu, despre arta teatrală, despre vechile opere teatrale indice și cei doi frați Indu erau cuprinși de tristețea că arta teatrală a vechilor Indii a apus în India. Actori mari ei nu mai au, iar teatrul lor e la nivelul spectatorilor de bălcieri. Indu e poporul cel mai serios din lume, nu găsești la el elasticitatea, vioiciunea și umorul, farmecul sufletului, care e o condiție fundamentală a artei teatrale atât comică cât și tragică. Dar cu atât mai înfloritoare sunt în India poezia lirică, sculptura și pictura.

„Mă găseam chiar în vechiul palat indic, care din vechime e un templu al acestor arte. Am vorbit despre pictură și reînviatorul acestei arte ședea în fața mea. Am admirat multe tablouri și deseme de ale lui în muzeul din Calcuta. În picturile lui se simte influința Europei, mai cu seamă engleză, dar mai cu putere e exprimată în tablourile acestui maestru fantazia fierbinte, aventuroasă, pompoasă a Indiei și adâncimea sufletului său”.

Poulsen, în cursul conversației a atins și chestia unei eventuale revoluții în India.

„Nu — a răspuns sculptorul aprobat de fratele său — în India nu va avea loc nici o revoluție, chiar nici aci în Bengali și Nepal, unde trăește cel mai neastâmpărat popor. Poporul indic știe și înțelege că în caracterul lor e o moliciune, care îl împiedecă să fie stăpânul, cărmuitorul său propriu. Așa e cazul și cu soldații Indiei. Sunt neîntrețuți când îi conduc Albii, dar fără aceștia se distramă orice organizație deoarece imperiile și armatele mari nu sunt compuse nici când din un element uniform”.

În aceeași zi seara Poulsen trebuia să-și continue călătoria. Până la gară avu să treacă podul ce trece peste Ganges. Era întunec. Străzile erau tixite de indigeni, încât numai greu puteai străbate printre ei. Poulsen era însoțit de un svedian, prietin al său.

„Te cuprinde un sentiment ciudat de groază să vezi doi oameni albi trecând prin aglomerația aceasta” — scrie Poulsen. „Vorbiuam cu prietenul meu că oare ce s'ar întâmpla, dacă mulțimea aceasta s'ar răsvrați? Eu cred că dacă ar găsi bărbați cari să-i conducă, cari să-i agite, să-i îndemne la răscoală, mânați de veshnicul dor de răsbunare ei ne-ar masacra pe toți”.

Aviz.

Repetitelor noastre solicitări pentru achitarea abonamentului n'au răspuns toți restanșierii ziarului nostru, așa că ne vedem constrânși să sistăm în zilele aceste trimiterea ziarului. La timpul său am avizat pe restanșierii noștri despre suma cu care ne datorează și le-am trimis și mandate postale. Regretăm că mulți au abstat dela îndatorirea lor, dar nu mai putem aștepta. Deci să nu surprindă pe nimeni că mâne ori poimâne n'o să i se mai înmaneze ziarul. Am fost concilianți tocmai luând în considerare vremele aceste, dar nici noi nu mai putem învinge greutatea de editare fără incurgerea sumei de abonament.

Ultima oară avizăm deci pe restanșierii noștri, rugându-i ca să-și achite sumele cu cari ne datorează cu întoarcerea poștei.

Nădăjduim de altă parte că vechii noștri abonați își vor reinol abonamentele deja de pe acum pe anul viitor pentru a ne oferi posibilitatea de a menține și pe viitor același fel de editare a ziarului „Românul” de zi și săptămânal ca felul de astăzi.

Administrația „ROMÂNUL”.

Corpurile legiuitoare române

Camera.

Sedința dela 1/14 Decembrie.

Sedința s'a deschis la orele 2 și jum. Prezi-dează d. Ferechide.

După îndeplinirea formalităților obișnuite, d. C. Iarca dela Buzău, depune două proiecte de lege, din inițiativă parlamentară, unul privitor la înființarea de syndicate profesionale și altul la asigurarea viilor.

Dsa a cerut în aceeași vreme o serie de acte și dosare privitoare la exportul de vin.

D. Leonte Moldovanu anunță o interpelare adresată dlui prim-ministru și dlui ministru de externe în care vorbește despre „urmările dezastruoase pe cari le-a avut asupra Românilor din Transilvania neutralitatea noastră prelungită”.

După ce d. Pompiliu Ioanițescu anunță o interpelare privitoare la chipul neuman și nerațional în care se face urmărirea meseriașilor de către Casa Centrală, d. Dumitrescu-Brăila anunță și dsa o interpelare cu privire la situația în care se găsește România după intrarea Italiei în acțiune și în urmă după intrarea Bulgariei, fapt care primejduiește interesele superioare ale României.

Interpelarea dlui Delavrancea.

Intrând în ordinea zilei d. Delavrancea se sue la tribună la orele 3 fără un sfert.

Acum câteva zile, spune dsa, am adresat dlui prim-ministru o interpelare. Credeam că interpelarea e din toate punctele de vedere, nu zic bine formulată, dar necesară.

Un organ național liberal, după 3 sau 4 zile dela anunțare, scria pe 2 coloane, despre această interpelare anunțată „O interpelare necuviincioasă”.

Mi se face în acest articol imputarea că m'am pus în serviciul unui om așa de mic cum e... d. N. Filipescu, al cărui „retribuit” sunt.

E o necuviință față de parlament, să se trateze astfel un parlamentar care anunță o interpelare.

Parlamentarii români nu sunt vânduți. (Aplauze). Vânduți sunt alții, cari dela locul de unde se găsesc, săvârșesc mișelia de a lovi în alții. (Aplauze vii în rândurile opoziției).

Intrând în desvoltarea propriu zisă a interpelăției dsale, d. Delavrancea impută dlui prim-ministru I. Brătianu, că nu-și face datoria de om de stat. În primul loc aduce acuzația, că d. I. Brătianu nu respectă constituția. Interpelatorul discută apoi mai multe articole din constituțiune, pentru a dovedi că numai Români au dreptul la libertatea presei, iar străinii se bucură după constituție numai de protecțiunea persoanei și a averei.

D. Delavrancea afirmă că unele puteri străine, prin miniștrii lor dau bani unor oameni fără căpătâi, cari fac ziare și seamănă ura dintre clase, semănând chiar și revoluția prin sate. Trebuia să însărinați pe judecătorul de instrucție să viziteze administrația ziarelor germano-file și să vază din ce fonduri se întrețin astăzi aceste ziare, știind că azi încasările normale ale ziarelor sunt cu totul reduse.

Aceste ziare, pe cari azi prea puțini oameni mai pun mâna, sunt singurele ziare cari pot trece peste munți. Nu e păcat de bieții Români transilvăneni? Bagă de seamă dle prim-ministru, să nu se spună mâne că fiul cel mai mare al lui Brătianu a îngropat România, ca pe un hoit.

D. Becescu-Silvan întrerupe.

D. Delavrancea. — Dea Dumnezeu să aibă dreptate domnul. Dar vei râde groznic, domnule, când vom pieri cu toții... Vei râde ca o stafie, dle, atunci...

D. Dragu. — Această zi nu va veni...

D. Delavrancea. — Dea Dumnezeu să am eu o halucinație... Dar nu mai am încredere în dta, dle Brătianu. Sunt mai multe prilejurile pe cari ni le-ai dat ca să-mi pierd încrederea. Trebuie schimbată tactica.

Răspunsul dlui prim-ministru I. Brătianu.

Foarte puțin am de răspuns dlui Delavrancea.

Domnilor, eu nu-mi recunosc ca guvern dreptul de a scruta conștiințele celor cari scriu în presă.

Când va veni momentul în care volu crede, că sunt acțiunilor cari primejduiesc siguranța acestui stat, sau cari primejduiesc starea sa sufletească, atunci volu lua

măsurile, pe cari legea excepțională, îmi dă dreptul să le aplic.

Eu însă nu cred că sufletul unui popor ca al nostru se cumpără.

Oricare ar fi răspunerile pe cari le porți, oricari ar fi grijile cari le am, oricari ar fi durerile acestel puteri de cari vorbiți că sunt lacom, eu am în viitorul acestui stat o încredere neclintită. (Aplauze prelungite). Și pesimismului dvoastră care în judecata mea se aliază așa de rău cu agitațiunile violente pe cari le duceți, eu opun liniștita încredere în dezvoltarea firească a acestui stat. (Aplauze prelungite).

Nu pot să scrutez cum și ce fel și-a pretuit conștiința floare cetățean român, câtă vreme legile așa cum le aplicăm îi dă dreptul să-și exprime liber părerile sale.

Deasemenea țin să declar că, câtă vreme avem răspunerile de guvern, considerăm ca unele din cele mai de seamă datorii ale noastre, să menținem ordinea interioară, în contra oricărei acțiuni de demnitate națională sau a altora oricum s'ar chema.

Domnilor, acesta e răspunsul ce m'am crezut dator să-l dau dlui Delavrancea. Luând cuvântul, eram convins chiar înainte de a-și fi dezvoltat interpelarea, că oricât aș fi răspuns, la cele 17 puncte, la cari eram supus, concluzia firească a dsale, pentru că era însuș isvorul interpelării dsale, era că eu trebuie să rămân un uzurpător.

Pentru mine însă, pentru a nu fi uzurpător al puterii, se cade să am încrederea regelui, încrederea parlamentului, și eu mai adaog ceva, care mai ales în împrejurările de astăzi atârână foarte greu în cumpănă, să am conștiința că *îndeplinesc o datorie, o datorie grea, dar o datorie mare.* (Aplauze prelungite). Și de aceea, cu voia dv. eu nu mă consider uzurpător. (Aplauze prelungite).

D. P. P. Carp spune: M'am suit la tribună mai ales să vă fac declarația că *sînt de împrejurări eu stau în afară de partide* și făcând aceasta, am crezut că aprobarea sau desaprobaria mea nu poate fi suspectată ca isvorând din setea de putere.

Nimic nu mă va împiedeca de câteori va fi nevoie, să-mi spun cuvântul cu hotărâre. Și atacând, oi face din atacul meu o armă, nu un scop.

D. Take Ionescu, în termeni de o violență extremă, aruncă disprețul dsale dlui Carp, pentru că a luat apărarea unei prese „disprețuite”.

După ce mai vorbesc în chestie personală dnii P. P. Carp, Delavrancea și N. Fleva, ședința se ridică la orele 4 și jum.

Sedința dela 3/16 Decembrie.

Ședința se deschide la orele 2 și jum. Prezidează d. Ferechide.

Chestia atentatului descoperit în București.

D. Iamandî adresează o interpelare dlui ministru de interne „asupra siguranței publice”.

Cere în acelaș timp să se intervină pe lângă d. ministrul de justiție și de interne pentru a i se pune la dispoziție *preliminările cercetărilor polițienești și judecătorești făcute cu privire la atentatul plănuț impotriva dlor I. I. C. Brătianu, N. Filipescu, Em. Costinescu și Take Ionescu.*

D. Vasile Antonescu a depus pe biroul camerei un memoriu al funcționarilor administrației financiare din Buzău, funcționarii cari cer să li se reguleze situațiunea în ce privește dreptul lor la pensie.

Proiectul de răspuns al camerei la mesaj.

D. G. Mărzescu, raportor dă citire următorului proiect de răspuns al camerei la mesaj:

Sire,

În situațiunea gravă crețată prin întinderea războiului în jurul fruntarilor noastre, adunarea deputațiilor, cu conștiința deplină a îndatoririlor ce i se impun, răspunde așteptărilor comune ale țării și tronului, purtând, în mintea și în inima sa, unica și neadormita grijă a apărării intereselor superioare ale României.

Insufletit de cel mai cald patriotism și pătrunsă de răspunerile unei situații fără seamăn, adunarea deputațiilor va ști să cinstească tradițiile și să asigure viitorul României, însprându-se sincer dela conștiința poporului pe care îl reprezintă.

Sire,

Stăpânită de aceste simțeminte, adunarea deputațiilor continuă să acorde guvernului încrederea desăvârșită pe care, ascultând dorințele reale ale țării, s'a hotărât din primul ceas, s'o dea acțiunii lui pre-văzătoare și prudente, călăuzită de interesele no-

stre proprii. Astfel, ea va cerceta și va încuviința proiectele de legi și creditele ce guvernul îi va supune, pentru a face față împrejurărilor și, îndeosebi acelo cari vor avea de obiect îndestularea nevoilor iubitel noastre ostiri.

Astăzi, când situația ce se cuvine României se întemelază, mai mult decât oricând, pe puterea ei armată, adunarea deputațiilor nu va refuza nimic ostirilor de forțe și de vitejia căreia leagă, cu mândrie și cu încredere, soarta țării.

Sire,

Încrăzătoare în viitorul pe care-l pregătește României unirea noastră sufletescă, adunarea deputațiilor într'un singur, zice:

Să trăiți, Sire!

Să trăiască Maj. Sa reginal!

Să trăiască A. S. R. principiile moștenitor și întreaga familie regală!

Să trăiască România!

Camera întreagă a aplaudat călduros pasagiile din urmă ale proiectului de răspuns la mesaj.

(Va urma).

Războiul european.

Mari lupte la malul Tigrului.

Berna. — „Temps” scrie că la Kut-el-Amara se dau lupte violente. La 4 Decembrie Turcii au atacat noui poziții engleze, iar la 2 Decembrie au ocupat Bugela. Pe malul Tigrului trupe de recunoaștere au făcut preparativele luptelor de artilerie. La 6 Decembrie Turcii au dat un atac vehement care a ținut 6 ore. Turcii au luat pradă 300 cămile. La 8 Dec. Englezii au dat contraatacuri în urma cărora s'au dat bătălii extrem de sângeroase. Învingerea Turcilor dela Ktesifon le-a deschis calea — peste Tigrul de sus și Bagdadul eliberat — în Persia centrală, ceea ce le-a dat reușita înfrângerii Rușilor la Hamadana. Dacă Englezilor le sosesec noui forțe de întărire Townshendal va începe luptele împotriva Bagdadului. Kut-el-Amara zace la malul stâng al Tigrului, la depărtare de 157 km. de Bagdad.

Portugalia împotriva Germaniei.

Berlin. — Din Madrid se anunță că o telegramă a lui *Debatte* din Lisabona spune că Portugalia face transporturi de trupe în ajutorul operațiilor în contra Africeii ostice germane.

Noul proiecte de dare în ședința imperiului german.

Berlin. — În ședința de azi a camerei imperiale s'a desbătut proiectul dărilor asupra venitelor de războiu. Socialistul David propune intrarea în vigoare a dării de războiu. Secretarul de stat Helfferich declară că războiul ne va statori dări enorm de mari, afară de despăgubirea de războiu ce i se va cere Germaniei. Trebuie să rezistăm cu orice preț. Naționalismul german se manifestă nu numai în împrumuturile de război, ci și în plătirea dărei. Întâmplă-se orice, nouile legi de dare sunt necesare.

Declarația generalului French.

Londra. — În ordinul de adio al generalului French, își dă expresie convingerii că faptele victorioase și ținuta eroică a trupelor apropiate sfârșitul decisiv victorios al luptelor.

Lupte navale la Balcic.

Budapesta. — Lui „Pester Lloyd” i se anunță din București: Din Balcic se anunță: Azi dimineață la nouă și jumătate ore a apărut în fața Balcicului o flotă compusă din patruzeci vase rusești mai mari și mai mici. Au apărut și patru mari vase de războiu cari s'au postat lângă Kailakra până când celelalte vase au dispărut în negură. La zece ore sau auzit bombardări violente, nu s'a putut constata însă dacă canonadele au fost intenționate către malul bulgar, sau au fost ecoul luptelor dintre două flote dușmane.

Repington despre situația egipteană.

Zürich. — Conducătorul rubricii militare a lui „Times”, colonelul Repington dă cea mai mare importanță situației actuale din Egipt. Este de părere, că abia peste două luni, înaintarea Germanilor spre Egipt nu se va putea

impledeca. Reconstituit podul dela Zimony, și linia drumului de fier peste Belgrad și Sofia, puternice detașamente germane se vor alia cu 350,000 Turci pentru ca în luna Ianuarie să pornească campania în contra Egiptului. Repington sfătuiește Englezii, să-și concentreze toate trupele în Egipt, să nu se expună la rețetirea greșelii comise în Serbia, adevă că să fie surprinși de Germani.

Nota Japoniei către China.

București. — „Agenția Telegrafică Italiană” primește din Roma știrea radiotelegrafică:

Telegrame din Londra anunță că înclinațiile imperiale ale Chinei și diferitele schimbări de guvernare au produs în Japonia hotărârea unei acțiuni mai intensive.

Printr'un demers, Japonia cere guvernului chinez anume lămuriri. Demersul a fost trimis și răspunsul este așteptat de-o expediție a flotei japoneze în golful Peki.

Speranța Rușilor depusă în gerul iernei.

Berna. — „Rjeci” scrie: Indată ce va începe gerul greu al iernei Germanii nu vor mai putea opera peste Drina. Din cauza ninsorilor și omătului, ori ce comunicație cu motoare și transit de muniții nu se va putea face. În acest cumplit ger, începe adevărata noastră acțiune.

Apărarea coloniei Eritrea.

Roma. — În colonia Eritrea s'a publicat știrea de apărare. Referitor la răspândirea știrilor militare și economice de stat din durata războiului, dispozițiile orânduite în Italia se estind și asupra coloniei acesteia.

Luptă navală în marea nordică.

Milano. — „Corriere della Sera” anunță că pe insula Vlieland din apropierea mărilor olandeze, au distins bubulțuri de tunuri foarte vehemente. Se crede că în marea de nord s'au petrecut violente lupte navale.

Impotriva Egiptului.

Paris. — Ziarele franceze sunt viu preocupate de telegrama lui „Daily News” din Salonice, care confirmă că expediția Turcilor în contra Egiptului se va face în timpul cel mai apropiat. Se lucrează și și noaptea la reconstruirea drumurilor de fier din Asia mică și în curând se va putea începe transitul pe aceste linii.

Joffre conduce operațiunile în Balcani.

Milano. — „Corriere della Sera” anunță că noul plan de acțiune al Intelegerii în Balcani îl va elabora Joffre. Consiliul de războiu a încredințat lui Joffre conducerea unitară a expediției balcanice. Lui Joffre îi vor fi subordonați nu numai generalul Sarrail, ci și corpul generalilor englezi, sârbi și italieni, cari iau parte la acțiunea balcanică.

Inarmarea Americel.

Bern. — S'au dat în publicitate proiectele ministrului de războiu american *Garrison* și ale ministrului de marină american *Daniels*. Din aceste reiese, că America nu crede că după încheierea păcii va avea loc o desarmare generală a statelor. Armata normală a Statelor-Unite va număra 141,843 oameni. La aceasta se mai adaog armata continentală, care va fi organizată în așa fel că în decurs de 3 ani vor primi instrucție militară de 2 luni 133 mii soldați. Ministrul de războiu *Garrison* proiectează să înființeze 10 regimente de infanterie, 4 regimente de artilerie de câmp, 52 baterii de coastă, 15 regimente de genii și 4 divizii de aviatori.

Ministrul *Daniels* dorește să sporească flota în modul următor: 10 dreadnoughturi (în anul prim 2), 10 crucișătoare, 50 distrugătoare de torpile, (15 în anul prim) și 100 submarine (36 în anul prim). Așa se pregătește America de pace.

Din ședința comitetului parohial gr. or.

Plătiți contribuția de cult, jertfiți pentru îmbrăcăminte micilor școlari!

Arad, 21 Decembrie.

Comitetul parohial rom. gr.-or. din Arad, a ținut ședință Duminică sub președinția dlui Sava Raicu, directorul „Victoriei”, atingându-se două chestii de importanță locală deosebită asupra cărora atragem atențiunea Românilor aradani.

Intr-o vorbire mai lungă d. Sava Raicu, președintele comitetului, constată că stagnează total încasarea contribuțiilor de cult. Situația aceasta implică o seamă de dificultăți cari împiedică bunul mers al afacerilor administrative, bisericesti și școlare. Face deci un apel călduros la membrii comitetului ca să se pună pe lucru, să convingă pe membrii parohiei pentru a-și face datoria plătiind contribuția de cult cu care dătoresc. Mersul normal al administrației noastre nu-i ertat să fie conturbat, și simțul nostru de datorie nu trebuie să se micșoreze deodată cu împrejurările grele ale zilelor ce le trăim. Să ne plătim deci contribuția la cult având deplină conștiință a datoriei!

D. Sava Raicu le mai spune totodată membrilor că contribuția de cult în parohia românească gr.-or. din Arad; este cea mai mică posibilă, incomparabilă cu contribuția fixată în alte părți. Îndeamnă cu căldură pe membrii comitetului, oameni ce înțeleg mai bine importanța încurgerii regulată a cultului, să facă propagandă printre membrii parohieni să plătească în timpul cel mai scurt contribuția asta mică de cult pentru a ocoli dificultățile de administrare regulată, deci de înaintare.

In aceeași ședință a comitetului a fost adusă în discuție chestiunea ajutorării cu îmbrăcăminte a micilor școlari. Dacă într'alți ani, a spus d. Sava Raicu, s'a simțit necesitatea ajutorării cu îmbrăcăminte, cu atâta mai urgentă este ea astăzi, în iarna aceasta. Numărul micilor suferinzi este mai mare, căci au plecat sub arme atâția tați, și s'au înăsprit greutățile vieții în casă.

Ajutorul din anul acesta trebuia să fie deci cu mult mai mare, și cadoul de sărbători al micuților să li se facă din partea câtor mai multe inimi jertfitoare. Deci comitetul parohial va lansa liste de subscriere a obolului în bani ce va fi cerut dela publicul românesc aradan.

Pentru același scop se vor mai lansa liste de subscriere din partea Reuniunii femeilor române din Arad, și din partea direcțiunii școalelor populare rom. gr.-or. aradane, în conțelegere cu comitetul parohial.

Am stăruit astăzi asupra acestor două chestiuni ridicate în ședința comitetului parohial rom. gr.-or. din Arad, arătându-le importanța. Sunt deci două datorii locale ale publicului nostru aradan ca ambele chestiuni să fie deslegate în chip fericit.

Apelăm și noi la parohienii aradani să nu ezite ca în timpul cel mai scurt să facă contribuțiile lor minimale la epitropie pentru cult cu cari reștează, ca să se ocolească neorânduiala.

De asemeni sperăm că publicul nostru aradan se va dovedi jertfitor pentru micii școlari cari au așa de mare necesitate de haine călduroase ca să se apere de gerul nemilos al iernii...

Aviz.

Aducem la cunoștință că „Calendarul partidului național” pe 1916 e epuizat.

Adm. ziarului „ROMÂNUL”.

Trupele anglo-franceze în Grecia

Retragerea din Serbia. — Liniște pe front. — Noua linie de apărare.

Arad, 21 Decembrie.

Correspondentul agenției Reuter raportează într-o telegramă datată din 15 c. despre cea din urmă fază a retragerii trupelor franceze din Serbia, care retragere s'a început în 2 Decembrie și s'a terminat în 12 Decembrie.

La Gradec s'a dat o luptă violentă. Francezii au pierdut aci în cursul luptei un tranșeu cam de 300 metri, dar se țineau încă la capul de pod. Linia înaintată franceză însă a început să se clatine și în urma acestei împrejurări trupele s'au regrupat într-o poziție mai depărtată, îndărăpt. Lupta aceasta l-a costat pe Francezi cam la 200 oameni. Au fost aduse în siguranță toate tunurile grele. Diviziunea Hailout a primit după aceasta ordin să se retragă dincoace de Bojanița, iar trupele dela Gradec au trebuit să se retragă la Mirovce.

Tot așa ca la Krivolac, Francezii au fost constrânși să facă din Geggell bază de operațiune militară. Ei au depozitat alimente și muniție pentru 8 zile, au instalat spitale și mai multe magazii pentru necesități de războiu. Din cauza aceasta retragerea Francezilor din Geggeli a fost întârziată cu 24 de ore, dar s'au adus în siguranță întreg aranjamentul spitalelor și depozitele de alimente și munițiuni.

In cursul retragerii dela Bojanița Bulgarii au întreprins 10 atacuri, dar au fost respinși. Retragerea trupelor spre granița grecească a fost întârziată din cauza ceții, dar a fost executată normal. In toate luptele de ariergardă pierderile trupelor franceze au fost neînsemnate în raport cu numărul lor. Au fost omorâți și răniți cam la 2000 oameni.

Correspondentul din Atena al lui „Morning”, în baza informațiilor cari le-a primit dela staul major francez, scrie că retragerea trupelor aliaților pe teritoriu grec a decurs în ordine și cu pierderi minimale. Frontul aliaților se întinde acum dela Karasul până la Kilindar. In linia aceasta au fost construite tranșee. Spre nord și nordost dela Kilindar se găsesc puternice forțe engleze, mai cu seamă cavalerie. Ziua-noaptea, fără întrerupere se debarcă trupe franceze și engleze, tunuri și alt material de războiu. Linia de apărare, la o distanță de 25 mile dela Salonic, e provăzută cu tunuri grele.

Correspondentul lui „Secolo” Magrini scrie despre vizita sa și impresia ce a câștigat-o pe frontul anglo-francez din Balcan:

Forțele principale anglo-franceze sunt concentrate la Küküs, iar avantposturile stau la o distanță de 2 km. dela frontiera grecească, la gara Doiran. Englezii s'au retras foarte încet și aceasta e cauza, că mai multe trupe engleze au căzut în captivitate bulgară. O bandă de comitații bulgari s'au apropiat la o distanță de 200 metri de cartierul comandantului unei divizii. De patru zile e liniște pe întreg frontul. 9 zile a fost o ceață deasă încât aviatorii deabia acum își pot continua sborurile de recunoaștere, aruncând totodată și bombe asupra localităților din apropierea frontierei. Lucrările de fortificare, la cari sunt aplicați mai cu seamă refugiații sârbi, continuă cu febrilitate. In zilele din urmă Englezii au debarcat peste o sută tunuri. Până acum au debarcat 160 mil oameni, 10 mii vase de războiu staționează permanent în portul Salonic. Cu Bulgaria încă nu s'a întrerupt circulația de trenuri. Calea ferată trece prin mijlocul taberei aliaților.

(Küküs, unde sunt concentrate, după Magrini, forțele principale anglo-franceze, e oraș grecesc și se găsește la 25 km. spre sud dela Doiran, iar dela Salonic la 40 km. spre nord. Dela Salonic calea ferată trece prin Küküs spre Doiran, iar de aci în Bulgaria).

INFORMAȚIUNI.

Arad, 21 Decembrie 1915.

Dr. Iosif Blaga: directorul liceului din Brașov.

Vineri, săptămâna trecută, s'au întrunit delegațiunile școlare ale școalelor centrale rom. gr. or. din Brașov sub președinția dlui Dr. Nicolae Vecerdeea, ca să facă alegerea de director al liceului nostru, post vacant în urma morții regretatului Onițiu. Cu unanimitate de voturi a fost ales distinsul profesor Dr. Iosif Blaga, candidatul în unanimitate al corpului profesoral...

D. Dr. N. Vecerdeea, directorul Gazetei Transilvaniei și președintele Delegațiunilor școlare, a spus în discursul de după alegere, între altele:

Ne temeam și se temeau toți binevoitorii și prietenii sinceri ai scumpelor noastre școli secundare că la marea succesiune a lui Virgil Onițiu se vor anunța mai mulți aspiranți, nu numai din corpul nostru profesoral, ci și din șirul celorlalți bărbați de școală ai noștri și că în șirul acestora se vor face mai multe grupări atât în corpul profesoral cât și în Eforia și în Delegațiunile școlare și că în chipul acesta se va porni o campanie electorală cu totul inoportună pentru zilele prin cari trecem și eventual foarte păgubitoare.

Se știe doar cum în coloanele unuia dintre ziarele noastre cotidiene (Românul — N. R.) s'a exprimat dorința, anonimă deocamdată, de a candida la acest post și pe un fost profesor al școalelor noastre, care azi e unul dintre cei mai valoroși bărbați ai vieții noastre publice și care deși nu mai face azi parte din corpul nostru profesoral, totuși are o competență indiscutabilă pe terenul școlar — administrativ, iar eu vă pot spune acum că în scrisori trimise spre publicare la al doilea ziar cotidian al nostru, se cerea ca să fie candidat și un al doilea bărbat valoros (Dr. Valer Branisce. — N. R.) și fruntaș al vieții noastre publice, care n'a făcut niciodată parte din corpul nostru profesoral.

Nu va putea nimenea contesta, așa cred, că temerile și îngrijorările exprimate aveau până în acest moment și un fond real, pentru că, ori și ce s'ar zice, nu era încă exclusă posibilitatea ca alegerea aceasta să se facă cu totul altfel decât de fapt și din norocire s'a făcut.

Azi însă, având înaintea mea votul unanim al Dv., constat cu toată siguranța și cu o mare mulțumire sufletească că a trecut ori și ce primejdie și că problema grea este deslegată cu toată demnitatea și cu cel mai bun succes la care ne-am putut aștepta în situația dată.

D. Dr. Alexandru Valda-Voevod — bolnav. Pimim din Viena știrea telegrafică că dlui deputat Dr. A. Valda i s'a făcut o gravă operație de către profesorul Zuckerkan din Viena, și că în urma operației starea dlui deputat este mulțumitoare.

Ii dorim grabnică însănătoșare!

Călătoria baronului Burián la Berlin și chestia Polonă. Gazeta Wlueckorna scrie: In cercurile politice și azi se discută combinațiunile, cari s'au ivit în legătură cu călătoria lui Burián la Berlin. De sigur, că în cursul tratativelor dintre cancelarul german și ministrul de externe austro-ungar a fost adusă în discuție și chestia polonă. Privitor la chestia aceasta ca și la celelalte conducătorii celor două mari puteri sunt deplin de acord. După părerea cercurilor berlineze bine informate în cursul acestor tratative s'a stabilit baza rezolvirii definitive a chestiei polone. Polonii pot fi mulțumiți cu rezultatul tratativelor, asupra cărora de sine înțeles, se păstrează încă secret. Toate combinațiunile contrare sunt neîntemeiate. De altcum în ce privește soarta Poloniei înainte de sfârșitul războiului nu se va lua nici o hotărâre definitivă și nu va avea loc nici o schimbare.

Onomastica A. S. R. principelui Nicolae al României. Ni se comunică din București: Duminică, fiind ziua onomastică a A. S. R. Principelui Nicolae, la mitropolie s'a oficiat un Te-Deum la orele 11 dimineața.

Contele Ștefan Tisza în Arad. Avem informația că deputatul Aradului contele Ștefan Tisza ve veni la Arad la începutul lunii Ianuarie. Se știe că la această ocazie prim-ministrul va face în fața alegătorilor săi declarații privitoare la războiu.

Când lipsesc banii mărunți... La târgul de țară din Hălmgăiu dela 15 Maiu trecut a luat parte și economul Nicolae Măchiuța din Călugări (com. Bihor). Bancnota sa de 20 cor. însă nu o schimbă nimeni, cu toate că promitea celui ce i-ar fi făcut acest bine câțiva zeci de creițari. Un crâșmar i-a răspuns că chiar dacă i-ar da un florin, nu schimbă. Și de necaz Nicolae Măchiuța, neputând face nici un târg, a rostit o înjurătură pentru care a fost făcut vinovat de lesamajestate. La pertractarea dela tribunalul din Oradea-mare ce s'a întâmplat zilele trecute a fost chemat ca martor și conducătorul cărții funduare din Hălmgăiu care a istorisit împrejurările între cari s'a rostit înjurătura, Nicolae Măchiuța a fost judecat la o lună de închisoare.

Jurământul noilor recruți din reg. 13 Ștefan cel Mare din Iași, batalionul 4 vânători, reg. 7 roșiori și jandarmii pedestri, a avut loc ieri, serviciul religios fiind oficiat de P. Sa arhiepiscopul *Antim Petrescu*, înconjurat de tot clerul mitropolitan. După depunerea jurământului arhiepiscopul a rostit o predică, amintind de „*gloriosul războiu pentru independență, pildă pentru lupta noastră de mâine*”. Au participat reprezentanții autorităților civile și militare.

Noul Prefect al comitatului și orașului Arad. Se comunică din isvor demn de încredere că guvernul a decis în afacerea desbinării prefecturii comitatului Arad. Prefectul orașului va fi prim pretorele **Dr. Francisc Baross**, iar al comitatului **Ioan Kintzig**. Nimirile noilor prefecti se vor comunica în curând în foaia oficială.

Abdicarea vice-regelui din India. În cercuri politice din Londra se svonește că vice-regele Indiei lordul *Harding și-a părăsit postul* și predecesorul lui are să fie actualul ministru de finanțe englez *Mac Kenna*.

Reconstruirea podului dela Zimony. „Fremdenblatt” anunță: Podul de peste Sava dintre Zimony și Belgrad a fost complet reconstituit. Se știe că la începutul războiului podul a fost aruncat în aer de către Sârbi.

Ultima ora.

CENTRALA BĂNCILOR IN CAMERA.

Budapesta. — *In ședința de azi a camerei raportorul Antal Géza a prezentat proiectul despre Centrala băncilor și a propus ca proiectul să fie pus la ordinea de zi în ședința care va avea loc în 3 Ianuarie.*

Contele A. Apponyi a vorbit împotriva acestei propuneri și a cerut guvernului să renunțe la aceasta propunere pentru ca să nu se provoace iarăș învrăjbi între opoziție și guvern.

Contele Tisza a răspuns că din punct de vedere economic al țării e necesar acest proiect și așa guvernul nu-l poate abandona.

Contele Andrássy exprimă temerea că prin votarea acestui proiect i se va da și mai multă putere guvernului.

Majoritatea votează propunerea raportorului Antal Géza.

CHEMAREA SUB ARME A DISPENZAȚILOR.

Budapesta. — O anume parte din numărul dispenzaților vor fi chemați sub arme.

GUNARIS INVIŢĂTOR LA ALEGERI.

Genf. — Agenția Havas anunță din Atena: Până acum au fost aleși 200 deputați gunariști, 35 din partidul lui Theotokis și 20 aderenți ai lui Rhallys. Din 60 de circumscripții încă n'au sosit rezultate.

SCAPET ARESTAT PENTRU SPIONAJ.

București. — Ziarele bucureștene publică știrea, că autoritățile polițienești române au pus mâna pe un scapet care venise de curând din Basarabia și se așezase într'un sat din Fălciu, de unde trimitea rezultatul spionajelor sale prin un alt tovarăș al său care trecea Prutul de 2 ori pe săptămână. Sunt compromise în acest spionaj trei persoane, dintre cari și un cunoscut om politic.

Cercetările continuă și ne putem aștepta la surprize serioase.

MĂSURI MILITARE IN FINLANDA.

Petrograd. — Ziarele germanofile suedeze au răspândit știrea unor importante mișcări de trupe cari se fac în regiunea Finlandei; și că o armată de 100 mil oameni merge spre granița suedeză.

Agenția Vestnik e autorizată să desmintă aceste știri pornite din isvor ce nu are nevoie a fi precizat; ele sunt născocite de dușmanii puterilor Înțelegerii.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

POSTA ADMINISTRATIEI.

Am primit în abonament dela următorii: D. G. Dudulescu Miersig 14 cor. până la 30 Iunie 1916; d. Nicolae Voinea, Receaș 2—40 cor. pe luna Decembrie 1915.

Cafea

trimit franco — ramburs 5 chile. Cuba 27.— Santos 24.— coroane.

JULIU DRĂGAN
Fiume.

Da 2571—10

AVIZ.

Casier sau casieră, găsește angajament, la institutul nostru cu începere de 1 Ianuarie 1916 st. n. pe lângă salariu începător de 100 Cor. pe lună, taniemă statutară și eventuală remunerație din profitul net. Actele și cererile de informații să ni se trimită cât mai în grabă.

„**CĂMPIANA**”
institut de credit și economii
societate pe acții în Mocs.
(Kolozs m.)

Ca 2570—3)

Radó Gyula

magazin de modă p. femei, Arad.

Mare târg ocazional de Crăciun

Paltoane pentru femei.
Paltonașe moderne.
Paltoane de plisea și
Caracul. — Paltonașe
persiane și sealskin.

Costumuri.
Paltoane pentru fete.
Bunzi.
Garnituri de blănuri.
Talii. — Halaturi.

Prețuri fixe scăzute!

Telefon 238.

Telefon 238.